

Till

Norrtälje kommun

Kommunstyrelsekontoret

Yttrande över utkast till grönstrukturstrategi för Norrtälje stad

Roslagens Naturskyddsförening (RNF) och Roslagens Ornitologiska förening (ROF) har fått ovanstående utkast till strategi för yttrande. Föreningarna väljer att denna gång svara tillsammans.

Inledningsvis så vill vi framhålla det mycket positiva med att Norrtälje kommun nu tar initiativ till att ta fram en strategi för Norrtälje Stads grönområden. Den tidigare långa traditionen av att värna värdefulla naturområden, t ex genom avsättandet av naturreservatet Vigelsjö, har under senare år fått ge vika för ett starkt exploateringsstryck kring Norrtälje. De gångna årens exploateringar och förberedelser för exploateringar har redan påverkat flera värdefulla naturområden negativt. Därför är vi starka förespråkare för att en strategi nu tas fram.

Tidsramen

RNF och ROF har med stort intresse tagit del av nu aktuella remiss. Men i stora delar anser vi att den är så rudimentär att vi inte vet hur vi skall förhålla oss till den. Det gäller dels dess status och inte minst innehållet i beskrivningen av de olika delområdenas värden (rekreation; barn; naturvärden etc). Vi skulle gärna även fortsättningsvis vilja bidra till strategin, inte minst i bedömningen av de olika områdena, men den korta tidsramen har gjort detta omöjligt.

- Vi förutsätter att strategin kommer att bearbetas och kompletteras och att vi då, i god dialog-anda, kan få chans att vidare bidra med våra kunskaper.

Forskning visar

Aktuell forskning med inriktning på folkhälsa visar att människors närhet till natur och grönområden har ett direkt samband med livskvalité, hälsa och förmåga till tillfriskning efter sjukdom, skada och trötthet. Motionsspår och stigar i natur används dessutom allt flitigare av motionärer. Likaså visar pedagogikstudier att barns tid i naturen snabbar på utveckling och barns kreativa förmåga. Kort sagt; alla tjänar på att ha nära till naturområden.

Härav följer att vi anser att strategin skall utgå ifrån flera perspektiv:

- Vilka naturområden finns och används idag,
- Vilka naturområden hyser naturvärden,

- Sett i relation till planerade framtida exploateringar; så behöver nya naturområden pekats ut som grönområden och genom nya stråk göras tillgängliga.

Ett exempel på sistnämnda är hur invånare i Norrtälje stad, som idag har full tillgång till naturområden på Nordrona, i framtiden skall bete sig för att nå till områdena på nordvästra Nordrona om inga grönområden binder dessa samman.

Strategins status

Med tanke på de ambitiösa expansionsplanerna för Norrtälje kommun och särskilt Norrtälje stad, så bör föreliggande strategi för grönområden rimligen ges hög status. Vi kan dock ingenstans i dokumentet utläsa vad för en status eller livslängd strategin har.

I flera fall används stadsnära naturområden mycket regelbundet till rekreation och har ett högt besöksstryck, i andra fall finns det bevisligen mycket höga naturvärden.

I det föreliggande utkastet saknar våra föreningar en tydlig beskrivning över hur de utpekade områdena skall bevaras, och i vissa fall t o m utvecklas för att bli ännu mer värdefulla. Som ex kan nämnas de kalk- och ädellövriska markerna i Långgarn och kring Görla - Mellingeholm, där naturvärdena är så höga att det t o m motiverar skydd i form av naturreservat. I det ena fallet har ju kommunfullmäktige tidigare redan beslutat om skydd.

Om inte strategins status och de utpekade naturområdenas status framgår i dokumentet, riskerar ju strategin att innebära en ambitionsminskning jämfört med tidigare. Vi ser med fördel att Norrtälje kommun i detta viktiga dokument även slår fast områdenas status samt hur dessa skall skyddas från framtida exploateringar/förtätningar.

Vi undrar likaså vad kategorin "område som bidrar till grönstråk" har för status.

Bedömningsgrunder

RNF och ROF skulle gärna se att det tydligt framgår vilka bedömningsgrunder som utgjort underlag för områdenas utpekande. Till exempel så kan förekomsten av olika typer av stigsystem skvallra om ett grönområdes betydelse som rekreativt område (Grindskogen utgör ju här ett mycket bra exempel på detta).

I vissa fall så hyser områden mycket höga naturvärden (ex Mellingeholms f d slottspark med flerhundraåriga ekar, eller den nu exploateringshotade "Lommarhöjden" på Nordrona med riktig naturskog och mängder av krävande arter), men dessa redovisas endast ytterst summariskt. I några fall återfinns nationellt sällsynta och ibland hotade arter där Norrtälje kommun har ett särskilt ansvar att se till dess fortlevnad (ett bra ex här är förekomsten av lundviol intill E18 vid Görslaslingen, där hela beståndet schaktats av kommunen utan hänsyn till växten). Även här saknar vi formuleringar.

Kunskapsunderlag

Vi ser att en del avgränsningar gjorts utifrån bristfällig kunskap. RNF och ROF har under senare år besökt flera områden som inte är medtagna som naturområden i det föreliggande materialet. Ett exempel på det är de basiska klippbranterna i västra delen av Nordrona. Här finns en mycket säregen och ovanlig vegetation med inslag av ovanliga och trängda arter. Detta område uppmärksammades redan i början av 1900-talet av bryologer och området får anses ha mycket höga naturvärden, även om de inte är skogbevuxna.

Vi ser att vi sitter inne med en hel del kunskaper som vi gärna delger Norrtälje kommun. Men för att möjliggöra detta kommer mer tid att krävas.

Exploateringsplaners avgränsning i strategin

Vi ser att flera områden med planerade eller i vissa fall osäkra exploateringsplaner givits stora avgränsningar i strategin. Med tanke på den dialog som planeras för bebyggelse på Nordrona så undrar vi hur väl förankrat det jättelika planområdet som täcker Lommarhöjden egentligen är? Likaså upptar ett för oss helt nytt planområde i södra delen av Nordrona exploatering av mycket gammal tallnatturskog. Ett tredje exempel är avgränsningen av planområdet öster om Björnö gård. Vad vi erfar så utgör ju delar av denna avgränsning idag ett av länsstyrelsen inköpt och beslutat naturreservat.

Strandområdena är viktiga

Stadsområdet omfattar sammanlagt en lång strandsträcka. Delvis är den exploaterad som kaj, gångstråk, småbåtshamn eller liknande, delvis är den mera orörd. För att stranden skall på något sätt fylla sin funktion för andra varelser än människa bör vissa strandområden lämnas icke exploaterade. Även stränder inom ett stadsområde bör bevaras så att de i så stor uträkning som möjligt kan ha en funktion i upprätthållande av den biologiska mångfalden. Den obebyggda och ovägade strandremsan behöver vara bredare än de 25 m som stadgas i strandskyddsbestämmelserna

Reservatsplaner bör ingå i strategin

Färsna Gård och kringliggande marker är i dag ett område som utnyttjas för rekreation av många människor i Norrtälje och för pedagogisk verksamhet och bör bevaras som naturreservat i enlighet med tidigare beslut av kommunfullmäktige. Skogsmark och hagmark bör skötas med stor hänsyn till bevarande av skyddsvärda habitat med växter och djur. Tydliga föreskrifter för hur naturreservatet ska användas skall utfärdas.

Även skyddsformen kulturresevat kan vara relevant att använda,.

Sammanfattningsvis anser RNF och ROF:

- Att tidsramen behöver justeras och möjliggöra komplettering av värdefull information från bl a de ideella föreningarna,

- Att perspektiven på naturområdena behöver anpassas till vad som finns idag och vad som därutöver behöver säkerställas för framtiden,
- Strategins status behöver tydliggöras,
- Områdenas status behöver tydliggöras och hur områdena skall bevaras behöver framgå,
- Större hänsyn än i nu föreliggande version behöver tas till områdenas naturvärden; förekomst av ansvarsarter och hotade arter; betydelse för pedagogik och undervisning samt för motion och rörligt friluftsliv.

Bifogas även karta med några av oss ifyllda kompletteringar till presenterad karta.

Norrtälje den 14 december 2015

För

Roslagens Naturskyddsförening

Roslagens Ornitologiska förening

Per Bengtson (ordförande)

Kristoffer Stighäll (ordförande)

Grönstruktur i Norrtälje stad

